СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 2. Джерзі Сити, Н. Дж., середа, 4-го січня 1939. No. 2. Jersey City, N. J., Wednesday, January 4, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

БИЗНЕСОВІ ПЕРЕДБАЧЕННЯ НА НОВИЙ РІК

ВАШИНҐТОН. — З новим роком багато американських бизнесменів, фінансістів, політиків і вчених предсказало бизнесову поправу на черговий рік. Вони кажуть, що цей рік значно перевищить оживлення в промислі від попереднього. Прихильники теперішньої урядової політики говорять, що причиною оживлення будуть заходи уряду, що довгий час бореться за впровадження певних суспільних реформ і та боротьба тепер дасть переконливі успіхи. Інші говорять, що причиною цьогорічного оживлення буде це, що в конґресі політика уряду ослабла, багато прихильників нового розділу перепало при виборах, а противники прийшли на їх місце. Через те є надія, що бизнес дістане більше свободи рухів і рушиться з теперішнього місця застою.

УРЯД ЕКСПЕРИМЕНТУЄ З КОМУНІЗМОМ.

КУЛИДЖ (Арізона). — Федеральний уряд запровадив в стейті Арізона комуністичну фарму, на якій поселив за свої гроші 60 родин. Тим родинам уряд побудував модерні доми, з електрикою, електричними кухнями і електричними холодниками. Також побудував всі потрібні фармерські будинки, купив всі машини, та живий інвентар. А коли все було готове, тоді спровадив убогі фармерські родини і під державним зарядом казав їм це все спільно управляти і спільно користати з доходів. Менеджер цеї фарми, Фол, уступив добровільно з заряду, тому, що не погоджувався з тою комуністичною ідеєю.

ХОЧУТЬ КОНТРОЛІ РОБУЧИХ РУК ПО ФАРМАХ.

НЮ ЙОРК. — Спеціяльна комісія для розсліду хліборобства в Америці подала по докладнім прослідженню до відома, що праця по фармах дуже не упорядкована і треба щось конче зробити, щоб її упорядкувати. Передівсім в одних місцях є надмір фармерських робітників, по інших їх є мало. Далі, велике замішання в фармерстві викликує час жнив, який потребує кілька разів стільки робітників, що в зимі. А коли прийде зима, то сотки тисяч фармерських помічників знаходяться без заняття.

НОВИЙ ЛІК НА МОРСЬКУ ХВОРОБУ.

БОСТОН. — Лікарі з Майо клініки в Бостоні перед збором учених заявили, що ті люди, які дуже бояться їзди по морю через склонність западати на морську хворобу не будуть потребувати більше цього боятись, бо морську хворобу можна дуже легко лікувати при помочі вдихування кисня.

НАВЧАЛЬНИЙ СКЛЕП „ДОБЛЮ ПІ ЕЙ".

НЮ ЙОРК. — При 1,170 Флетбуш евні в Брукліні заряд „Доблю Пі Ей" заложив склеп, в якому є найріжнородніші товари, але їх не продається для публики, тільки вчать на них учнів купецтва. Наука відбувається даром і приймають до неї хлопців і дівчат поверх 17 літ життя. Склеп має ріжні галузи купецтва, а також купецького діловодства.

ВЕЛИКА ВИСТАВА ЦВІТІВ.

ПАСАДІНА (Каліфорнія). — Тут відбулась велика парада цвітів. В тій параді взяли участь 65 „фловтів" убраних в найріжнородніші цвіти. Біля 6 міліонів цвітів витрачено на декорацію тих фловтів, з яких деякі справді мали розкішний вигляд. Около міліон людей приглядалось тій параді.

ФІЛЬМОВІ НАГОРОДИ В МИНУЛІМ РОЦІ.

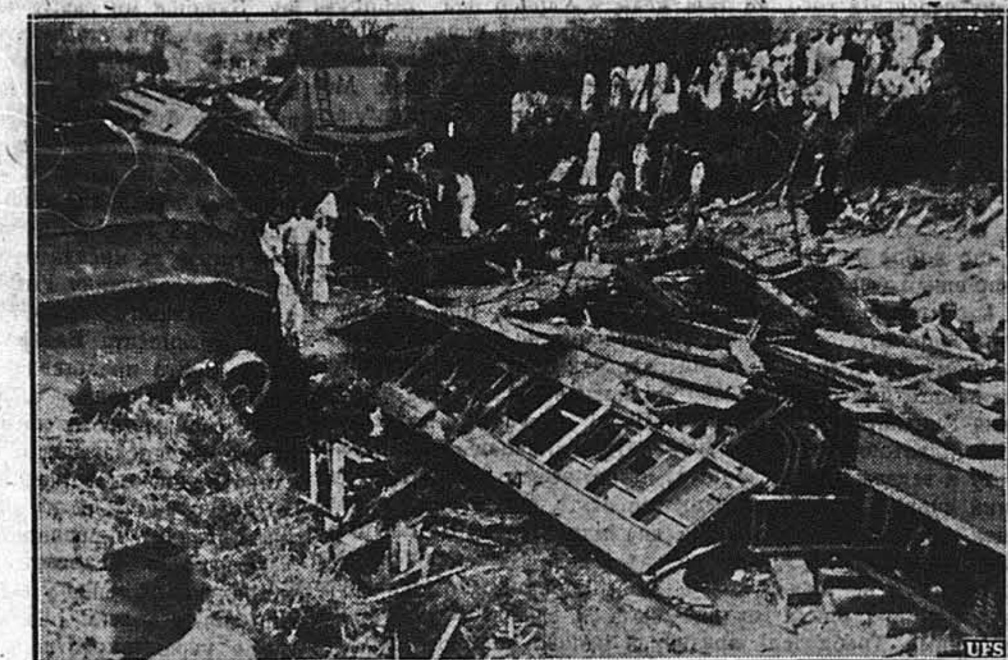
НЮ ЙОРК. — Фільмові критики в Ню Йорку признали найкращою фільмовою за минулий рік „Ситадель". Ця фільма була випродукована в Анґлії, заходами і під наглядом американської компанії Метро-Голдвин-Маєр. Найкращу акторську гру в минулім році критики признали Джеймса Каґнія, в „Еджелс вит дирті фейсес", з акторок признали першу нагороду Маргареті Соливен за гру в „Трі камрейдс".

ДОМАГАЮТЬСЯ БУДОВИ МОДЕРНИХ ДОМІВ.

НЮ ЙОРК. — Громадянська мешканева рада внесла на руки заряду міста прохання, щоб влада занялася будуванням нових модерних домів на тих місцях в Ню Йорку, де нині стоять погані і невідповідні мешкальні доми. На ту ціль влада повиннаб витратити около 300 міліонів долярів і побудувати модерні доми для 57 тисяч родин. Мешканеві оплати в тих домах малиб бути дешеві, $6 від кімнати.

ПОДАТКОВІ ДОХОДИ З ҐАЗОЛІНИ.

НЮ ЙОРК. — Голова комітету нафтового промислу, Маркґем, сказав, що минулого року уряд стягнув посередних і безпосередних податків з нафтового промислу на 1,300 міліонів долярів.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

Сто осіб згинуло в катастрофі наслідком зударення товарового й пасажирського поїзду коло Барбасени, в Бразилії. Кажуть, що це найбільша залізнича катастрофа в історії Бразилії. Між убитими й раненими були делеґати на зїзд пластунів.

ҐЕНҐСТЕР У СПІДНИЦІ.

В малім селі недалеко югославського міста Марібор трапилася доволі рідка подія, а саме поліція арештувала 22-літню дівчину під замітом грабункових нападів. Як подають звідомлення жандармерії, згадана молода жінка з незвичайно привабливим виглядом та приґарними пропасними очима знайомилася з багатими мужчинами, яких опісля тероризувала револьвером і приневолювала віддавати свої портфелі. Коли її зловили, вона заявила себе вчителькою. Як згодом, підчас слідства виявилося, гарна ґенґстерка є студенткою, що на неї поганий вплив мала лектура кримінальних повістей.

ВИБУХ ҐРАНАТИ.

В Потуторах, пов. Бережани, 40-літний Михайло Майка знайшов ґранату з часів світової війни. При розбиранні в хаті ґраната вибухла, вбила Майку і знищила зовсім помешкання.

КНЯЖИЙ ДАР МУЗЕЮ У СТОКГОЛЬМІ.

Невідомий жертводавець, який недавно подарував природничому музеєві у Стокгольмі кістяки понад 15,000 тварин, що живуть у великому басейні Амазонки, тепер подарував велику і цінну колекцію 3,631 птахів з Болівії. Збірка складається з експонатів, що їх дотепер природничий музей у Стокгольмі не мав, хоч мав найкращу в Европі збірку птахів з полудневої Америки.

ГОСТРІ ОПІКУНИ МОРАЛІ.

У дальматийськім місті Меткович трапилася недавно весела подія, яка стала не лише сензацією околичних мешканців, але опинилася теж і на шпальтах багатьох часописів.

А саме міська рада на внесок посадника звільнила з праці капельника міської орхестри з тієї причини, що в темній вулиці поцілував одну з панянок проти її волі. Кажуть, що всі молоді люди збирають підписи, щоб зголосити протест проти гострого рішення міської ради.

ВИДОБУЛИ КОРАБЕЛЬ „ПЕТРО ВЕЛИКИЙ" З ЧОРНОГО МОРЯ.

З дна Чорного моря видобули корабель „Петро Великий" з 400 тонами вугілля, що перележало в кораблі 20 років. У корабельних кабінах знайшли старі однострої російської маринарки та записки старшин із залоги корабля. Рукописи збереглись дуже добре, бо були в герметично замкнених кабінах.

СПІР ЗА РИБУ ВИРІШИВ АЖ ПОЛЮБОВНИЙ СУД.

Дуже оріґінальну справу вирішив недавно в Анґлії полюбовний суд.

Жорж Лявн великий аматор риболовства ловив риби на вудку у пристані Сут Вальд. Раптом якась велика риба проковтнула принаду і рванула нею так сильно, що вирвала Лявнові вудку і щезла з нею у глибині. Пехоматий рибалка вернувся додому зо спущеним носом. На другий день добродій Лявн стрінув у пристані знайому міс Аданіс, теж велику аматорку рибальського спорту. Вона ловила на вудку риби. В одному менті міс Аданіс витягнула з води вудку, бо гачок заплутавсь у щось. Виявилося, що вона витягнула разом зо своєю вудкою теж вудку Лявна, при якій висіла велика, вже ледви жива риба.

Виринув спір, до кого належить риба: Лявн заявляв, що риба його, міс Аданіс впиралася, що її.

Мировий суд рішив, що риба є власністю міс Аданіс, бо вона в дійсності її зловила.

ЗА ПРИСВОЄННЯ 200 ДОЛЯРІВ.

Городський суд у Судовій Вишні розглядав справу проти тамошнього адвоката-жида д-ра Е. Фрідвальда за присвоєння 200 долярів вдови одного судового урядовця, що зложила їх у цього адвоката в депозиті. Адв. д-р Фрідвальд боронився тим, що це була позичка. Одначе тому, що вдова під присягою ствердила, що гроші віддала адвокатові до депозиту, суд засудив його на 7 місяців вязниці з припиненням кари та відібранням публичних прав на 5 років.

ВИНАХІДНИК ЦЕМЕНТУ.

Недавно уладили в Анґлії з нагоди столітніх роковин смерти винахідника цементу, Джозефа Аспдіна, паломництво до Вексфілду, на цвинтар, на якому поховали винахідника.

Муляр Джозеф Аспдін із Ґідса був скромним робітником і його імя було довший час невідоме. Автім його винахід дав змогу побудувати багато великанських будівель. Тепер із цементу будують хмародери, будують протилетунські схови та городові тераси і т. д.

Аспдін прийшов по довгих дослідах до висновку, що глина з перемішкою вапна перемінюється під впливом води у треваліший матеріял ніж найтвердший камінь. Для своїх дослідів він брав придорожні камені і за те нераз його карав суд.

До кінця життя, а він прожив більше як 70 літ, Аспдін намагався всіми способами спопуляризувати свій винахід і почав теж у Портленді будувати цементовий дім, який залишився незакінчений через недостачу грошевих фондів. Під кінець життя Аспдін робив із цементу статуї і в його родині до цієї пори збереглася цементова статуя пророка Самуїла.

Більшу частину свого життя прожив безталанний винахідник бідняком. Сусіди та знайомі дивилися на нього наче на божевільного і ніяким чином не хотіли признати в ньому ґеніяльного винахідника.

„НЕБАВОМ" ЗГАСНЕ СОНЦЕ.

Сонце, як і багато інших звізд випромінює з себе дуже багато енерґії. Промінювання зменшує ступнево його ваги. Знаємо навіть до якої міри: вже від тисячі міліонів літ сонце тратить кожного дня 360 міліярдів тон.

Автім, як відомо, сонце складається з незвичайно важких частин. Кубічний центиметер матерії важить майже 10 кґ. Сонце — це вже стара звізда й астрономи кажуть, що воно небавом згасне.

Та покищо не маємо потреби боятися, бо те „небавом" значить на рахунок астрономів — міліярди літ.

НЕ УСТАЄ, А ПОСИЛЮЄТЬСЯ РУХ ЗА „ВЕЛИКУ УКРАЇНУ"

ПРАҐА. — Кореспондент часопису „Ди Ню Йорк Таймс" стверджує, що чим далі тим сильнішим стає рух за те, щоб повстала Велика Україна з тих земель, що їх заґарбала Росія і Польща. Осередком цеї „кампанії" стає Закарпаття. Чехословацький уряд уже погодився, щоби Закарпаття називалось „Карпатська Україна", як цього населення домагалося.

Згадує про Хуст.

Кореспондент подає далі, що Хуст, столиця Карпатської України, став дуже активним і то завдяки „українським іміґрантам з України під Росією і Польщі".

Протипольські настрої.

У звязку з української активністю загострюється відношення Праги до Варшави. Не дійшло навіть до заключення польсько-чеського торговельного договору. Польська торговельна місія, що прибула з Варшави, пересиділа в Празі кілька днів і відїхала назад з нічим. Кореспондент подає, що та сама делеґація поїхала тепер до Москви, щоб там затіснити торговельні зносини.

ВАРШАВА МСТИТЬСЯ.

ВАРШАВА. — Польська влада на Шлезьку виґнала з польської території 100 чехів. Має це бути відплата за протипольські настрої в Чехо-словаччині. Попередно виселено в такий самий спосіб 300 чехів.

Всьому винен Берлін.

Польські часописи твердять, що осередком тієї протипольської акції є — Берлін.

УКРАЇНА В ОСЕРЕДКУ.

БЕРЛІН. — Що буде в 1939 році? На це відповідає американський кореспондент Ралф Барнес. Він приходить до заключення, що найбільш активним буде протикомуністичний бльок: Японія буде дуже активною в Азії, Італія в Африці, а Німеччина у Східній Европі. Німці, каже Барнес, будуть заняті Данціґом і Мемелем. Але, щоб не було, найважнішою справою таки буде „українська справа". Вона, каже він, є сама собою така важна, що її одної вистарчає, щоб на неї звернути всю увагу.

ПІД ВЕСНУ.

ЛОНДОН. — Часописи далі повторяють, що рух за Велику Україну прибере з весною більші розміри. Зачнеться від удару в Совети.

ПРИПИСУЄ УКРАЇНЦЯМ В ПОЛЬЩІ.

БЕРЛІН. — Кореспондент „Ню Йорк Геральд Трибюн" заповідає, що провід у боротьбі за Велику Україну і її визволення зпід Польщі й Советів є в руках українців у Польщі. Кореспондент признає, що є також великий визвольний рух під Советами, але про нього тяжко щось конкретного сказати, бо большевицька влада здавлює найменший спротив українського населення.

„ВЕЛИКИЙ" І „МУДРИЙ" СТАЛІН.

МОСКВА. — Совети занепокоєні тим, що Німеччина буде підводні лодки, бо це означає „аґресію", а та буде звернена в першу чергу проти Советів. Так пише „Правда", але „Красная Звезда" потішає себе тим, що „з нами мудрий, передбачливий, безстрашний, непохитний і ґеніяльний маршал комунізму, великий товариш Сталін".

ЧЕКІСТИ ПРОТИ ЧЕКІСТІВ.

МОСКВА. — Засудили на смерть пять бувших чекістів, що бушували на території „молдавської республики", що то її створено на землях України під Советами. Головний комісар-чекіст „нагло" помер в тюрмі. Інші признаилися, що обвинувачували людей, щоб приподобатися власти. Але оправдували себе тим, що робили це й на домагання Чеки, себто самої централі. Доноси ішли головно на учителів, яких обвинували в контрреволюції й нахилі до фашизму. Прокуратор ганьбив підсудних за те, що так зневажили „чесне й почесне імя чекістів".

НОВА ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА.

ПРАҐА. — Д-р Франтішек Лукавскі, голова молодечого руху, заявив, що це замало, що уступив бувший президент Бенеш, бо повинні уступити всі, що були знаряддям старого правління. Бо, казав він, треба повести нове життя, новими шляхами і з новими людьми. Він також домагався досліду над тим, хто спричинив чеську траґедію.

Проти визиску.

Д-р Лукавскі говорив також про відношення до капіталу. Казав, що капітал має служити загальним цілям. Працедавці не мають визискувати, а тільки співпрацювати в творенні загального добра.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ДО ЧЕСТИ І РОЗУМУ

„Карпатороссі" зачинають розбирати теперішню ситуацію на Карпатській Україні дещо холодніше. Принаймні ставляться до неї не в такий наскрізь зрадницький спосіб, як це було досі. З цього ще не виходить, щоб вони визнали Карпатську Україну за свою, щоб визнали українську владу Закарпаття, українську назву чи визнали ідею Великої України. Того всього нема. Себто нема його в головах тих провідників, що держать іміґрацію зі Закарпаття в москвофільській темноті. Бо несвідомий нарід тут ні при чому. Та є вже в декого хоч призадума над тим, до чого властиво заведе таке відношення, що звязане з аґітацією прилучення Закарпаття до Мадярщини. Те останнє прикривається тим, що ніби під Мадярщиною може бути обєднане ціле Закарпаття і мати там автономію та задержати такі міста як Ужгород і Мукачево і тих наших людей, що живуть у селах, що їх забрала тепер Мадярщина. Виходить, що є вже такі, що не добачують добра в такій аґітації, що помагає Мадярщині, а не Закарпаттю, що наш нарід не визволяє, а пхає його в неволю. Ті самі є також і проти цього, щоб Закарпаття було іграшкою в руках Німеччини. Бо й з цього не буде добра.

Думаємо, що це вже є зворот до ліпшого, коли люди думають. Бо думаючи дехто з „карпатороссів" знаходить і відповідь. Дораджує залишити наразі цей спір, бо він і так тут в Америці не буде рішений. А радить помагати тим, що там живуть на Закарпаттю і потребують допомоги. Ось такий підхід до справи вважаємо ще найчеснішим і найрозумнішим, коли стояти на становищі таких „карпатороссів", що не є мадяронськими запроданцями. Справді, уже найвищий час, щоб вони перестали годувати Закарпаття своїми заявами, порадами, статтями, промовами, парадними вечерами і декламаціями та піснями, що „Я русин бил". Хай тепер возьмуться збирати гроші й допомагати бідним людям на Закарпаттю, і то не мадярським аґентам, а тим, що є на селах, що живуть у горах, що потребують не тільки хліба, але й просвіти. Хай хоч допомагають тим, що залишилися під Мадярщиною, а Карпатську Україну хай залишать вже українській владі й українській іміґрації. А вже час покаже, яка ідея возьме верх. Тоді принаймні не ввійдуть в історію як Юди-запроданці, як зрадники свого народу, а остануть блудними вівцями. Колись було можна виправдати москвофільство несвідомістю. Сьогодні, коли всі американські мапи і книжки визнають, що нарід Закарпаття є українським народом, уже не можна покликуватись на незнання. А коли найбільші вороги зачинають погоджуватись з тим, що ідея Великої України це природня ідея, то ті з нашого народу, що проти цього боряться, це народні злочинці, яких імення перейдуть в історію боротьби нашого народу за волю як імення зрадників. Так рішайте „карпатороссі": Бути чи не бути зрадниками?

СЛІДАМИ ШЕРЛОКА ГОЛМСА

У вісімдесятих роках минулого століття написав анґлієць Конан Дойл цікаві пригоди детектива Шерлока Голмса. Очевидно, такого детектива не було; була це видумана особа, яку Конан Дойл увіковічнив, представляючи її як незвичайно здібного чи ґеніяльного криміналіста. Шерлок Голмс знав усе. Він буцімто потрапив з болота на черевиках сказати точно, як хтось ішов, що робив і т. д. Одним словом, Конан Дойл випередив тодішню криміналістику на десятки літ. Не один визначний тоді криміналіст сміявся з писань Конана Дойла. Одначе сьогодні знаємо, що модерна криміналістика пішла таки слідами Шерлока Голмса і — його перевищила. Цілу низку наук притягнено на услуги криміналістики, яка з незначних дрібниць потрапить при помочі хемічних проб, побільшаючих апаратів, ріжних промінів, відтисків ліній на руці і т. д. описати особу злочинця і його віднайти.

Відтиск з воску.

Дивне, що Шерлок Голмс майже зовсім не звертав уваги на сліди рук, чи відтиски пальців, що їх знаходять на місцях злочину. В оповіданнях Конана Дойла носять звичайно злочинці завжди рукавиці на руках, щоб не мати слідів. У дійсності так не є, бо „робота" в рукавицях є невигідна, а часто майже неможлива. Саме відтиски пальців провадили нераз до вишукання злочинця. Так нпр. в околиці французького міста Монтелімар добувся злодій до одного дому, якого мешканці виїхали були до міста. Злодій бережеться, щоб не лишити де відтисків пальців. Одначе нічна пітьма не позволяє йому в чужім домі свобідно рухатися. В кухні знаходить кусничок свічки; отже бере його, засвічує і перешукує основно всі кутки. При цьому — очевидно — не все може він держати свічки просто; тому віск, що топиться, спливає йому на вказуючий палець і застигає. Впоравшися з „роботою", вломник ховає свічку до кишені, а застиглий віск з пальця здирає і кидає на землю. Цей відтиск з пальця на воску знаходить поліція, а тому, що в картотеці поліції були вже відтиски рук цього панка, бо був уже караний, поліції було вже легко зловити нічного непрошеного гостя.

Що каже мікроскоп.

Людські змисли не є досконалі; деякі інструменти перевищують людей тисячкротно. Те, чого людське око не бачить, те бачить мікроскоп. При помочі цього інструменту, що побільшує тисячі разів, може добрий криміналіст із знайдених на місці злочину дрібничок сказати, як виглядає злочинець. Так напр. із знайдених волосків один німецький криміналіст так описав злочинця: „Є це сильний, досить товстий, у середніх літах чоловік з чорним, сивіючим, недавно низько стриженим волоссям і малою лисиною". Це він ствердив на основі точних оглядин двох волосків під мікроскопом.

(Дальше буде).

ЯК І ЧИМ ДОПОМОГТИ ВІДРОДЖЕННЮ ДЕРЖАВНОЇ УКРАЇНИ?

(Доклад д-ра Л. Мишуги, виголошений на річних нарадах „Обєднання Українських Орґанізацій" в Джерзі Сіті, 24. грудня 1938).

(1)

Уже зачалося — від Карпатської України.

Не знаємо, що нам несе історія. Але відчуваємо усім нашим єством, що зачинає на наших очах здійснюватись наш національний ідеал: Від синього Дону до сивих Карпат. Чи він здійсниться, залежатиме в першу чергу від того, чи там, де кожний чи кожна з нас стоїмо, є ведена тепер така велика зорґанізована праця, якої вимагає та велика справа, яка є нашим ідеалом. Ми в Америці мусимо вірити, а й нема причини в те сумніватись, що там на Рідній Землі є люди, що добре розуміють вагу теперішнього великого моменту. І. очевидно, лагодяться по своїй спромозі виконати у слушному моменті те, що від них вимагатиме справа визволення України. І треба вірити, що й підготовка до цього моменту є ведена там в Европі в такий спосіб, що можна надіятись, що відроджена українська держава буде дійсно самостійною, а не чиєюсь кольонією, заміною одних окупантів іншими. Треба далі вірити ще й в те, що та нами сподівана Велика Україна буде державою дійсно поступовою, а дбати про кращу долю працюючих мас, буде її властивим завданням.

Але цеї держави ще нема. Є тільки маленький здобуток, що зветься Карпатська Україна, який має те значіння, що підніс нас й скріпив нашу віру в те, що так, як несподівано повстала Карпатська Україна, може скоро повстати і Велика Україна. Та віра це ще не дійсність. Навпаки, дійсність є на ділі застрашаюча, коли поглянемо на те, що діється на українських землях і з українським народом у Советах, Польщі чи Румунії. Виходить, що з одного боку нам приходиться радіти Карпатською Україною, а з другого ствердити, що вороги, саме ізза тої Карпатської України, наступають тепер на наш нарід з подвійною люттю і ненавистю. І тому є на наших землях повно нових варварств і нових масових арештів, і повно нового розгрому наших просвітних, економічних чи гуманітарних установ. А також є і нова чистка в Україні під Советами, що обхоплює собою молодь в комсомолі, а навіть і військових командантів, в яких добачують Совети „чужих аґентів", і „українських націоналістичних бандитів", що хотілиб відірвати Україну від Москви. Значить, що й в тій найважнішій частині українських земель, в Україні над Дніпром, є знову новий спротив проти Москви. А є тому, що є там такі наші сили, які в очах Москви є „чужими аґентами", а в наших — українськими революціонерами, тими геройськими нашими борцями, що змагають до самостійної України. Коли до цього додамо ще й те, що на західньо-українських землях під Польщею наш нарід не дає себе не то залякати, але маніфестаційно підносить голову, і то вже навіть і на терені польського сойму в Варшаві, то зрозуміємо, що все це вказує проречисто на те, що та наша правда, яка піднялася в 1917 і 1918 роках і яка себе заманіфестувала соборницькою декляраціею з 22. січня 1910 року, зачинає наново вставати з того гробу, в який її загнали по світовій війні наші історичні вороги при допомозі аліянтів.

Щоб задавити.

Що наша справа підіймається, відчули всі наші вороги. І тому подали собі руки Совети і Польща. Та ще цинічно перед світом заявили, що зробили це на те, щоб не допустити до повстання Великої України. Таким чином ще раз вийшла на яв перфідна політика червоної Москви, яка не тільки що махнула рукою на терпіння українських селян і робітників у Польщі, але ще зобовязалася Польщу боронити, якби так там українські народні маси піднялися до повстання, вимагаючи самовизначення для українського народу. Бо й в такому випадку Совети допомагалиб Польщі, колиб наш нарід хотів відбудувати на українських землях під Польщею свою державу, виключно тільки своїми власними силами, бо Совети заґарантували оборону теперешніх границь Польщі. Значить, що вже не треба, щоб Гітлер ішов на Західню Україну, чого так лякаються Польща і Совети. Вистарчить, щоб там піднявся український нарід власною волею, а Совети підуть допомагати Польщі. І будуть разом з нею пацифікувати українських селян, якщоб тим селянам захотілось змінювати границі між Польщею і Советами і мати свою власну українську державу. Ось на що зійшла московська влада „робітників і селян"! В заплату за те, буде знову „фашистівська" Польща боронити Совети, якби у них піднялася Україна над Дніпром, бажаючи стати самостійною. Та добре, що хоч поступовий світ матиме тепер нову нагоду пізнати облуду союзниці „фашистівської" Варшави — червоної, комуністичної Москви. До цеї спілки зголосилася вже й Румунія, що то в очах большевиків була досі також „фашистівська". Та, видно, що на спільницю в здавлюванні повстання Великої України — добра.

Все це треба тепер мати на увазі, коли хочемо зясувати собі ту ролю, яку ми в Америці повинні відограти в теперішньому моменті, коли світає, коли пробуджується наша воля. Нам треба перешкодити згаданим ворогам і їхнім союзникам придавити змагання українського народу до волі й своєї держави. А це значить, що нам треба паралізувати пропаґандивну акцію наших ворогів, якою вони намагаються представити в світі, а зокрема в Америці, український визвольний рух у фальшивому світлі, щоб тим чином нищити в зародку ті симпатії, які мусять зродитись до України і українських змагань у всіх свободолюбних людей, якщо вони пізнають дійсну правду про Україну й її геройську боротьбу.

Пишуть багато про Україну, але що й як?

Кожний з нас розгортає тепер кожного дня американський часопис з поспіхом, шукаючи за новинами про Україну. Давніше ми навіть не надіялися знайти щось такого. Та сьогодня булиб дуже здивовані, якби був такий день, у якому не булоб в американських ґазетах нічого про Україну. Але на жаль, у дуже багатьох випадках, пишуть ті ґазети про Україну в подібний спосіб як писали про давню Чехословаччину і про політику бувшого чехословацького президента Едварда Бенеша. Себто представляють українську визвольну справу в цілком фальшивому насвітленні так, як представляли фальшиво відносини в давній Чехословаччині. І як не рахувались давніше з правдою і долею народів Чехословаччини, не рахуються тепер у ще більшій мірі з долею і домаганнями українського народу і з правдивою історією України. Американські пресові звідомлення в Америці про давню Чехословаччину належать до сумних картин в історії американської журналістики, бо подавано не те, що було правдою і могло вратувати Чехословаччину, а тільки видумувано те, що підходило під смак тої публики, на якій часописні видавці роблять бизнес. Так пишеться тепер виразно й отверто у вступній статті такого загально відомого американського магазину як „Америкен Меркюрі" з грудня 1938 р. Отже, як пишеться у статті, подавано те, що могло збудити у широких масах ненависть до Гітлера. Добачувано всюди тільки „бідного" Бенеша та націстичні пляни й інтриґи враз з німецьким насиллям. Зате збувано мовчанкою те, з чого були незадоволені народи, що входили в склад давньої Чехословаччини.

Ось у подібний спосіб пишеться тепер і про Україну. Не вона є на першому плянї. Ні не є на першому місці доля українського народу, його воля і його бажання. На першому місці є Гітлер. Це він хоче загарбати Україну. І тому не можна допустити до відродження і демократичної Великої Соборної України, яку проголосили на Софійськім Соборі в 1919 році представниками українських демократичних республик, і за яку український нарід стільки пролляв крови, бо таку Велику Україну міг би евентуально захопити Гідлер, а вона моглаб стати васальною державою Німеччини. На те, що український нарід хоче дійсної самостійности і соборности, що він гнетений, що ґине міліонами в тій Україні, що вже є так довго васальною державою Сталіна, мало хто звертає серіозну увагу. І ніхто не дає поради, що треба робити з Польщею, що пацифікує наш нарід, коли той пробує заговорити за своє право до автономії. Бо важніше від того усього є: Гітлер. І тому, щоб затемнити справу Великої України, пишеться, що в ній панував Гітлер ч. 2, себто Богдан Хмельницький, що „вирізав" сотки тисяч жидів. Пригадується „погромщика" Симона Петлюру як Гітлера ч. 3, котрого мусів вбити Шварцбарт, щоб пімститиса на нім за „жидівські погроми". Представляється далі, що ніколи в історії не було ніякої Великої України, та що й тепер вона не може повстати. А разом з тим підкреслюється, що Велика Україна властиво вже є і тішиться великою автономією в — СССР. І ще з тим додатком, що в ту Україну Сталін вложив уже великі інвестиції!

З іншого боку представляється знову Україну надзвичайно великою і надзвичайно багатою. Але з тим поясненням, що ті великі простори і ті багатства хоче тепер забрати Німеччина, а якби так їх забрала, то булаб найсильнішою державою на світі, а Гітлер найбільшим і найсильнішим диктатором. А про те, що прецінь можнаб допомогти українському народові, щоб він сам міг стати господарем України і нею розпоряджати, нема й словечка. Або таке: З одного боку лякається Великою Україною російських монархістів, що є за одну і неподільну Росію, а з другого, очевидно з наказу Гітлера, садять на гетьманський престол України „Кирила Владиміровіча", кандидата на „руского императора", або Павла Скоропадського чи Разумовського.

До тієї протиукраїнської кампанії треба ще додати те, що ще досі не вгаває милосердя над „нещасним" народом Карпатської України, що то голодує і не може вижити, бо, як пишеться, самим деревом жити не можна. А хоч границі Чехо-Словаччини ґарантовані такими державами як Анґлія, Франція, Італія і Німеччина, то далі повторяється, що Закарпаття мусить відійти до Мадярщини, бо Карпатська Україна потрібна хіба тільки Гітлерові, як база до планованого ним загарбання Великої України.

І розпускається ріжні фантастичні вісти про орґанізування ріжними царськими ґенералами армії, що має іти з Гітлером на Україну. З реєстрації українців в Німеччині, яка властиво переводиться уже від якого року і має на цілі охорону інтересів української іміґрації в Німеччині, робиться українську націоналістичну вербункову акцію, а з таких орґанізацій як Союз Українців в Німеччині і Українське Національне Обєднання робиться вербункові бюра і то — ґітлерівські й націстичні.

Або берім справу територіяльної автономії для українських земель під Польщею. Товчеться та справа від довгих літ. За неї позбавив себе життя відомий галицький політик д-р Володимир Бачинський, що пробував довести до польсько - української згоди шляхом добуття автономії. Нею хотів свого часу сам польський уряд позискати для себе д-ра Евгена Петрушевича і уряд З. У. Н. Р., що працював на вигнанні. Ізза неї, як пишуть самі поляки, згинув польський діяч Голуфко. А тут, як тепер цю справу піднесено наново в польськім соймі з боку Української Парляментарної Репрезентації, пишеться, що й вона є „замовлена з Берліна".

(Кінець буде).

О. С.

СОВЄТИ ЯК МІЛІТАРНИЙ ЧИННИК

В однім з попередніх листів я згадував про СССР і його вартість як союзника. Тепер хочу доповнити попередній лист парою слів про вартість советської армії.

Пригадую насамперед фатальну опінію, яку видав про советське летунство полк. Ліндберґ, який мав нагоду оглядати його особисто і якому — навіть зарозумілим советським „фахівцям" (яким „наплювать на буржуазну Европу") — тяжко відмовити компетенції в цій справі. Ліндберґ у Лондоні заявив, що советській повітряній фльоті бракує фахового керівництва, та що вона знаходиться „в хаотичнім стані"... Природно, советські часописи, які передтим підносили полк. Ліндберґа під небеса, тепер називають його „льокаєм фашистів", але це справи не зміняє і опінії полковника про советську повітряну фльоту — ні скільки не захитує...

Про советську армію маємо голоси ґен. Баратіє в „Темпс". В статті „російські можливости", він пише, що армія лише тоді боєздатна, коли вона спирається на відданости і симпатіях — народу. Французький ґенерал тої думки, що тих симпатій населення — для советської армії не має. Навпаки, останні „чистки" в советській армії довели, що незадоволення населення режімом перекинулося таки в ряди самої тої армії...

Подібно пише ґен. Нісель, який спиняється на труднощах, які матиме для СССР й її армії підчас війни — незадоволення неросійських народів Росії. Ґенерал звертає увагу на те, що цілі дивізії червоної армії — особливо в Україні і Білій Руси — складаються з місцевого населення, з українців і білорусинів. Такий склад советської армії грозить їй — з огляду на настрій тих народів великими несподіванками підчас війни: несподіванками для СССР, для режіму Сталіна і... для його союзників. „Советсько - французький пакт на випадок війни — не має для Франції жадної вартости" — кінчить свої уваги ґен. Нісель.

В „Контемпорари Рушія" пише на ту саму тему ґен. Ґоловін і приходить до тих самих висновків. На його думку, всякий воєнний конфлікт, в який вплутавсяб СССР, поставив би до керівництва червоної армії та до запілля такі вимоги, яких СССР абсолютно не витримав би. По короткім часі — ще коротшім як в 1914—1917 — червона армія заломилася би напевно. Як тільки існуючий вже воєнний матеріял — в перші дні війни зазнає втрат і ушкоджень, як тільки виникне нагальна потреба поповнення і направи — наступить неминуча катастрофа.

Крім того, як це не звучить парадоксально, завважує один німецький часопис, але населення СССР — в противлежність до населення інших держав — страшенно **хоче війни**. Але хоче тому, що сподівається неминучої поразки червоної армії і неминучого упадку большевицького режіму. Характеристичною є для цього настрою тактика советської преси підчас чеської крізи. Советська преса старанно замовчувала перед своїм населенням всі відомости, які могли би промовляти за близьку небезпеку війни... Совети замовчували ці відомости тому, щоби не прискорити кристалізацію воєнних — антирежімних — настроїв власного населення, яке — особливо українці — тільки й ждало на війну, щоби порахуватися з большевизмом. І щойно, коли небезпека війни була полагоджена, почала свій воєнний танець большевицька преса, вигукуючи проти „европейських імперіялістів" і ставлячи могутню силу червоної армії і ін.

І ще один цікавий факт: передаючи „імперіялістичні промови" Гітлера, советська преса старанно опускала ті уступи з промов, де німецький канцлер говорив про право самовизначення народів... Як видно, то це право дуже небезпечне для керівників СССР. Вони не важаться вже й згадувати про це на сторінках своєї преси, щоб часами не обернулося проти Росії...

Дуже змінилися часи від 1917 року. І то на некористь Росії, а на користь всіх народів, які прагнуть зірвати свої звязки з монструальною імперією — правдивим кольосом на глиняних ногах...

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Д. Н. Торонто, Онт. — Ні. Злуки нема. Зробите добре діло, коли доложите і свого труду, щоб заснувати відділ.

ПРОТОКОЛ

з нарад головного екзекутивного комітету У. Н. Союзу, які відбулися 24. грудня 1938 року в головній канцелярії У. Нн. Союзу під ч. 81-83 Гренд Стріт, Джерзі Сіті, Н. Дж.

У нарадах, що почались в 9-тій годині рано, взяли участь головний предсідник М. Мурашко, заступник головного предсідника Г. Герман, заступниця головного предсідника Марія Малевич, головний рекордовий секретар Д. Галичин і головний фінансовий секретар-касієр Р. Слободян.

Головний предсідник відкрив зборі й предложив на порядок дня такі справи:

Купно бондів. Постановлено закупити отсі бонди: Огайо Паблік Сервіс 4% за $26,000; Домініон оф Кенада 3% за $24,312.50; Сентрал Ілиной Поблік 3¾ за $50,250; Юнайтед Стейтс Трежюрі 2¾ за $171,-500.

Продаж бондів. Рішено продати отсі бонди: Бофало Дженерел Електрік 4½% за $5,-560.50, за які заплачено $5,550; Голф Стейтс Ютілітєс 4% за $26,771.25, за які заплачено $26,000; Федерел Нешенел Моргедж 2% за $10,181.25, за які заплачено $10,000; Юнайтед Стейтс Трежюрі 2½% за $76,710.94, за які заплачено $75,000; Юнайтед Стейтс Трежюрі 2¾% за $25,992.19, за які заплачено $24,960.94.

Уділення моргеджів. Постановлено уділити моргедж у суму $2,000 на реальність Стасевича в Філядельфії, Па., і моргедж у сумі $1,600 на Дім відділу 276 У. Н. Союзу в Ембридж, Па. Також рішено інвестувати $30,216.80 у забезпечених і державою запоручених моргеджах.

Перебрання реальностей. За неплачення міського податку й залеглих відсотків, рішено перебрати на власність організації реальність Мовчана в Вудбридж і Лінден, Н. Дж., на яких У. Н. Союз мав моргеджі на загальну суму $10,841.50.

Поміч Карпатській Україні. Маючи однодушну згоду всіх членів головного уряду У. Н. Союзу в справі помочі Карпатській Україні, головний екзекутивний комітет У. Н. Союзу порішив призначити на ту ціль $1,500 з народного фонду.

На тім закінчено наради й головний предсідник закрив зборі в 1-шій годині пополудні.

Д. Галичин,
гол. рекордовий секретар.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

АКРОН, О.

Свято в честь Лесі Українки.

Заходами зорганізованого місцевого жіноцтва в Союзі Українок, від. 7, як також при помочі інших клюбів і товариств відбулося в нас 13 листопаду концерт, полученій з 25-літньою річницею смерти великої української поетки Лесі Українки. Концерт відбувся в год. 3 попол. в церковній салі.

Свято відкрила предсідниця відділу 7-го Союзу Українок, пані Марія Поливка, і згадала коротко про життя Лесі Українки. Притім вона порушила також місцеві справи і представила роботу згаданого місцевого відділу С. У. А., який старається освідомляти українських жінок, а також робить українську пропаганду серед чужинецьких кол. Пані Олена Кінаш-Сігляр відчитала програму свята й далі проголошувала кожну точку зокрема. Після того виступив жіночий хор і відспівав гимн Союзу Українок. Секретарка відділу, Анастасія Зепко, відчитала реферат про Лесю Українку, а хор відспівав пісню, „Гей, у лузі червона калина". Деклямували: Марія Маціївська і Ольга Мискало. Дуже солідно випрацьований реферат виголосила на запрошення панна Марія Бек з Дітройту, Міш. Своєю зворушливою промовою про Лесю Україну вона витиснула неодній жінці сльози з очей. За це дістала бурю оплесків.

Далі співали шкільні діти українські пісні; на піяні приграваля їм пані Сироїд. Деклямували також: Евгенія Сироїд, Теодора Кудела, Олена Іваницьо, Ольга Антонюк і Елис Поливка. Жіночий хор виступив іще раз і відспівав кілька пісень.

Цілий концерт відбувся під проводом п. Володимира Поливки. Наша саля хоч невелика, зате була виповнена. Були також гості з Клівленду. Серед них була пані Марія Мураль, яка забрала слово і дала гарний поклик до дальшої організованої праці серед українського жіноцтва. Потім переведено збірку, якою занялись: Розалія Огар, Олена Мельник, Єлисавета Мискало й Анастасія Зепко. Зложили: Олена Кінаш-Зіглер $2; по $1: Марія Семенюк, Марія Бек, Марія Поливка, Марія Мураль, М. Петруха, І. Гурин, М. Іваницьо, С. Антонюк, Т. Баран, О. Зепко, А. Кудера, Е. Пивончук, Марія Пулк, Анастасія Зепко, Т. Судомир, Д. Василишин; по 50 ц.: Т. Маціовський, К. Цепко, Н. Шквара, В. Поливка, Ева Судомир, Роз. Сироїд, Марта Іваницька, В. Пулк, А. Сирід, Н. Савула, В. Сенюк, В. Драган, Д. Мискало, Р. Огар, Е. Мискало, Анна Бала, М. Фляс, Емілія, Баранецька, Катерина Галамай, Олена Мельник, Марія Корнат; дрібними $7.08; з відзнак $40.84. Разом $76.42.

При кінці предсідниця М. Поливка подякувала присутнім за участь у святі і відспіванням „Ще не вмерла Україна" закінчено свято.

Анастасія Зепко,
секр. від. 7. С.У.А.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ЗАХОДОМ ВІДДІЛІВ 53, 96, 396, 118 З ПІТСБУРҐУ Й ПО ОКОЛИЧНИХ 24, 132, 120, 161, 34, 276, 134, 136, 264, 384, 296, 109, 101, 232, 126, 212, 56, 82, 63, 338, 91, 166, 74, 153, 279, 77, 89, 255, 61, 360 і 400

:——::——: відбудуться :——::——:

ЗАГАЛЬНІ ОРҐАНІЗАЦІЙНІ СОЮЗОВІ ЗБОРИ
В НЕДІЛЮ, 8. СІЧНЯ (JANUARY 8, 1939)
в годині 3. пополудні
НА САЛІ 7. ВУЛ. й КАРСОН при УКР. КАТ. ЦЕРКВІ, ПІТСБУРҐ, ПА.

Всі члени особливо зо самого Пітсбурґу повинні як слід прибути; натомісць з названих пооколичних відділів проситься вислати делеґатів, наскільки урядники з якихсь непередвиджених причин не могли явитись. Зокрема проситься родичів та союзовців-ветеранів постаратися й допильнувати, щоби союзова молодіж з Пітсбурґу конечно прибула без виїмку, а буде Вам вдячна за новини, котрі довідається.

На зборах промовлятиме в справах орґанізаційних **окружний орґанізатор УНС., Василь Загаевич,** і докаже фактами, що не має для нас кращої та відповіднішої орґанізації в справах асекураційних, під **кожним** оглядом, понад Український Народний Союз.

Марія Малевич, заст. гол. предс. УНС.

УВАГА! — НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ПАРОХІЇ СВ. ВОЛОДИМИРА Й ВІДДІЛУ 204 У. Н. СОЮЗУ

:——::——: влаштовується :——::——:

СПІЛЬНИЙ ПІКНІК
В НЕДІЛЮ, 25. ЧЕРВНЯ (JUNE 25, 1939)
В BELVEDERE PARK, JACKSON HEIGHTS, L. I.

Проситься всі Товариства стриматися від влаштовування підприємств у цей день.

Комітет.

З МУЗИКИ

ЯК СЛУХАТИ СИМФОНІЧНОЇ МУЗИКИ.

Музичні твори, які віддається симфонічною орхестрою, інколи представляють слухачеві трудності. Інколи самий вигляд слухати симфонічну музику так людину застрашує, що вона не зважується навіть іти слухати симфонічної орхестри.

На ділі ці трудноші значно пересаджені. При невеликім приготованні кожна людина може слухати симфонічної орхестри з певною насолодою. Постараймося дати деякі основні дані для слухання симфонічної орхестри та постараймося ілюструвати їх точками першого українського симфонічного концерту Павла Печеніги Углицького до Творів Тараса Шевченка, що відбудеться в неділю, 8. січня ц. р. в великій салі Карнегі Гол, у Ню Йорку.

Справжні труднощі з симфонічною музикою може мати слухач тоді, коли композитор, що пише для симфонічної орхестри, старається висказати тонами просто свої почування чи настрої. Багато лекше розуміти таку музику, коли композитор старається дати музичний вислів якійсь думці, чи своїй душі чи думці якогось поета. Першу музику можна називати чистою музикою, другу програмовою. Чи даний твір належить до першої групи, чи до другої, звичайно вже можна пізнати по програмі, бо композитор програмового твору звичайно зазначує вже в програмі на його ідею написаний твір.

Ось наприклад перша точка програми першого українського симфонічного концерту каже: **„Україна.** Симфонічна поема на твір Тараса Шевченка „Гайдамаки". Тут відразу зазначено, що це програмова музика. Композитор узяв твір Тараса Шевченка, відому історичну поему, і завдав собі задачу віддати цю поему не словами, але тонами з кількадесятьох музичних інструментів. У цьому творі, що для свого виконання вимагає пів години часу, композитор віддає тонами величезний зрив угнетеного народу, його муки, гнів, рішення чину, масовий рух, далі часову перемогу та остаточний занепад руху та сподівання на будуче. Рівночасно композитор завдав собі задачу використати також романтичну історію двох одиниць в поемі Шевченка, себто любовну історію Галайди й Оксани, і старався вплести її в свою симфонію так, щоби слухач відчув і особисті переживання й загально національні переживання всього народу.

Іншого характеру програмовою музикою є точка 4 а): **„Ранок".** У цьому творі автор завдає собі задачу віддати музикою перехід з ночі до дня, як будиться природа, птиці, звірята, люди.

Точка 4 б): "SERENADA SARCASTICA" представляє почування кавалера, що приходить під вікна улюбленої, щоби заграти їй любовну пісню, але не застає її дома. Звісно, він нераз уживає ріжних надзвичайних засобів, щоби її викликати, а коли нарешті допевнився, що її нема дома, він ревнує, постановляє мститися, пощо. Не диво, що слухач мусить винести зо ситуації почування певної насмішливості.

У творі під назвою „Вакханалія" композитор старається віддати повну безжурну забаву козаків.

У творі „Ой на горі огонь горить, а в долині козак лежить" (по англійськи: THE DYING KOZAK) композитор бере тему з відомої народньої пісні й ілюструє слова пісні тонами.

Теж саме Кантата „Бють пороги"; відомі слова Тараса Шевченка композитор старається передати тонами.

У подібний спосіб композитор поступає за кожним разом, коли він бере якусь готову вже тему, думку, ситуацію, і старається передати її почування слухачеві цими засобами тонів, які йому дає до розпорядимости симфонічна орхестра. Звісно, людині, що не розуміє секретів музичної композиції, це може видатися трудним, ба навіть неможливим, але добрі знавці цеї штуки вспівали такі річи робити.

Тому це так цікаво слухачеві, котрий знає ці теми, на котрі композитор пише, прислухуватися симфонічним творам на відомі теми. Твори Тараса Шевченка є загально звісні пересічному українцеві, тому й українцеві мусить бути цікаво прислухуватися кожному новому творові, написаному на тему творів Шевченка.

ЗИМОВА КОМУНІКАЦІЯ.

Білий чоловік навчився від ескімосів вжитку собаки для тягнення санок по засипаних снігом просторах і нині в ріжних північних містах Злучених Держав та Канади відбуваються зимою перегони таких санкарів. На образку панна Маргарет Дюї, відома з цього зимового спорту в околиці Лейк Плесид у горах Адирондакс у стейті Ню Йорк, котра має зо собою собаки тої самої породи, що їх брав зо собою адмірал Бирд на свої виправи на південний бігун.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ БРИТЕН, КОНН.

Свято Героїв.

В неділю, 13. грудня ц. р. заходом церковного хору і при співучасті всіх злучених товариств наша громада відсвяткувала свято героїв. Свято почалося в церкві панахидою за поляглих героїв. Її відправив місцевий священик о. Е. Писар і притім виголосив проповідь.

Вечором відбувся святочний концерт з промовами, деклямаціями та виставою п. н. „Ніч під першого листопаду". Концертову програму виконав бездоганно місцевий хор при тутешній церкві, під управою свого диригента В. Романишина.

Вступне слово виголосив місцевий священик, і в своїй промові представив значіння та ціль свята і підкреслив заслуги, відданість та самопосвяту героїв, які з великою любови до свого народу зложили все, що найдорожче мали — своє життя.

Головним бесідником був Іван Білинський, теольог У. П. Ц. з Гартфорду. В своїм добре обдуманім рефераті він зясував ту безнастанну боротьбу, яку зводить наш нарід за здобуття волі, і також розказав про заслуги наших героїв, які з нараженням власного життя цю боротьбу несуть на своїх плечах.

Наступною бесідницею була молоденька, тут роджена українка, панна Зень, яка українською мовою дуже гарно розказала про нашу минувшину. На закінчення програми говорив проф. В. Романишин і просив присутніх про жертви на продовження визвольної боротьби. Збіркою занялися: І. Салема, С. Сенцьо, І. Козира, М. Платуш. Зложили по $1: М. Г. Сенцьо, В. Гонтарський, п. Салак, Смик, Горбачко, Салабай; по 50 ц.: пані Гаврилич, А. Котик, Й. Мельник, М. Вовк, А. Дзят, В. Романишин, І. Салема, С. Салема, пані Вайда, Керницька; решта дрібними. Зо збірки прийшло $20.83, зо вступу $36. Разом $56.83. По відтягненні розходів вислано через Обєднання $20.87 на визвольну боротьбу і $27 на Карпатську Україну.

І. К.

НАЙШВИДША РІКА.

У ріках пливе вода найшвидше посередині течії, під самою поверхнею. З усіх рік на світі найшвидше пливе Амазонка. Скорість її течії є 3 м. на секунду. Деякі гірські струмочки пливуть 6 м. на секунду.

БАГАЧКА КЛЮБОВОЮ АРКТОРКОЮ.

Вірґінія „Ніні" Лиґет, що одідичила великий маєток, виступила недавно як акторка на сцені забавового клюбу.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ПЛЕЙНС, ПА.

На Карпатську Україну.

Дня 19. листопаду вінчались діти місцевих заслужених громадян: п. Михайло Малищак з панною Ольгою Гливою. На весільній забаві в домі молодої гості не забули і про рідний край та на поклик Йосифа Малищака зложили $10.05 для Карпатської України. Гроші вислано через Обєднання.

Присутній.

СИРАКЮЗ, Н. Й.

На народні цілі.

Фінансовий секретар Українського Центрального Комітету м. Сиракюз, п. Віктор Осухівський, переслав в імені комітету через Обєднання $78.15 з призначенням на такі цілі: на інвалідів у Львові $58.50, (на Карпатську Україну $19.65. Цю суму зібрано: на Листопадовім концерті $58.50,) на панахиді в місцевій укр. кат. церкві $19.65.

АКРОН, О.

Листопадове Свято.

Дня 4. грудня ц. р. відбулося в нас заходами вибраного комітету Листопадове Свято. До комітету входили: В. Пулк, предс.; В. Поливка, касієр; М. Шквара, секр. Листопадове Свято святкувала наша громада спільно. Рано того дня відбулася панахида, котру відправив о. Д. Гірецький. Вечором у церковній салі відбулося властиве свято. По вступнім слові, що було першою точкою, відбулася вистава під проводом Катерини Зепко. Далі дитячий хор відспівав кілька пісень. По співі предсідник покликав О. Зепка до слова. Покликаний пояснював нинішнє українське положення і згадав притім про Карпатську Україну. Дальше покликано до слова пароха о. Д. Гірецького, який представив життя українців під ріжними займанцями. Далі покликано до слова п. Вол. Курівчака, який в короткій промові закликав людей, щоби працювали разом і в згоді, без ріжниці політичних поглядів. При кінці дитячий хор під проводом В. Поливки відспівав багато пісень. Публика була з програми вповні задоволена. Предсідник В. Пулк сердечно всім подякував в імені комітету, а також подякував за гарні жертви. Зложили: Союз Українок, від. 7 і 9 по $5; В. Борткевич $2; по $1: Я. Іваніцький, Т. Маційовський, Н. Шквара, М. Петруха, М. Борткевич, А. Бала, М. Пулк, К. Зепко, В. Пулк, М. Мискало, Р. Герак, О. Зепко, Г. Шпак, К. Галамай, О. Кодера, М. Набережна, Т. Мураль, І. Томко, Е. Тивончук, К. Зепко, Н. Савула, І. Зепко, М. Торошак, В. Курівчак, С. Антонюк, М. Сікора, М. Геряк, Н. Українець, М. Філас, Н. Н., Т. Баран, В. Поливка, Ф. Українець, М. Іванцьо, І. Гурин; по 50 ц.: А. Зепко, Г. Лесьняк, С. Куридко, І. Пирко, М. Поливка, С. Яворський, В. Онисько, М. Савула, А. Корнат, М. Сидомир, А. Сироїд, В. Сенюк, Ю. Космовська, М. Совдун, Т. Кодера, А. Зепко, А. Лесняк, І. Козак, П. Кос, Д. Василишин, М. Набережна, Т. Кавчак, М. Пелагія. Разом $58.50. Розходу було $6.50. Вислано через Обєднання $52 на інвалідів.

Микола Шквара.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 22. грудня 1938 року помер у Шікаго

ДМИТРО ВАЩИШИН,

довголітній член Бр. св. Стефана, від. 221. У. Н. Союзу в Шікаго, Ілл.

Покійний походив зо села Дашава, повіт Стрий, Західня Україна. Був добрим Союзовцем і щирим українцем.

Похорон відбувся 26. грудня при участі членів від. 221. У. Н. С., членів С. Г. Д., родини і знайомих. Тлінні останки відпроваджено до української гр.-катол. церкви св. О. Николая, а потім на місце вічного спочинку.

Вільна земля американська Йому пером!

Т. Шпікула, секр.

АЛЕНТАВН, ПА.

На народні цілі.

Гром. Іван Зазворський переслав через Обєднання $15 на такі народні цілі: $10 на інвалідів і $5 на Рідну Школу. Ці гроші це жертви, зібрані на Листопадовім Святі 20. листопаду м. р. в Алентавні.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На Карпатську Україну.

Гром. Станислава Гурин зібрала $9 на Карпатську Україну, яку то жертву вислано через Обєднання на призначену ціль. Жертвували: Евдокія Яворська $5, а Марта Люба $4.

НЮ ЛОНДОН, КОНН.

На Карпатську Україну.

Гром. Іван Лещин переслав від себе через Обєднання на Карпатську Україну $5.

ТАРЗАН І ЗАБОРОНЕНЕ МІСТО. (1)

Тарзан, пан нетрів, сидів собі вигідно на хребні величезного слона Танта і разом з ним мандрував без цілі по нетрах. Сонце добре гріло і робило Тарзана лінивим. Він був у гарнім безжурнім настрою, про який так мало знають люди по великих містах. Нагло повіяв вітрець і заніс до його ніздрів запах чорного чоловіка. Це розбудило Тарзана.

Втім він побачив особу, від якої походив цей запах. Це був Оґапі. „Чому Оґапі тут, а не в свойому селі?", запитав Тарзан, який добре знав дикуна. „Оґапі мав знайти вас, пане!", почав про себе чорний. „Білий пан звелів вас чимскорше віднайти і привести до нього. Дуже йому важно побачити вас чимскорше"; говорив ломано Оґапі.

„А де є той білий чоловік, що хоче мене бачити?", запитав Тарзан. „Він знаходиться у великому селі Лоанго", відповів Оґапі. Тарзан захмарився. Він дуже не любив того села. Бо до нього вже підсувалася так звана „біла цивілізація", що в своїх перших початках все висилала найбільше шумовиння. Село втратило вже свій чисто африканський характер.

Чорний побачив невдоволення Тарзана і з поспіхом додав: „Цей пан, що хоче вас бачити, зветься Лявак!" „Лявак?", запитав, усміхаючись, Тарзан. „Капітан Лявак, це що інше. Треба було відразу так говорити". Тарзан любив Лявака, бо він був дуже підприємчивий, а навіть авантурничий. Він любив пригоди. Тарзан догадувався, що він тепер щось теж має на умі.